

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені
Михайла Драгоманова
Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики
Кафедра богослов'я та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Політичне богослов'я»

I. Основна мета дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є сформувати у студентів цілісне уявлення про різноманіття сучасного політичного богослов'я, які стосуються ідейного змісту політичного богослов'я, використання сучасної філософської та богословської методології у теоріях різних шкіл сучасного політичного богослов'я. Основними завданнями вивчення дисципліни «Політичне богослов'я» є розкрити основні поняття і представити коротку історію політичного богослов'я; навчити аналізувати особливості змісту політичного богослов'я; сформувати бачення класичного політичного богослов'я і постмодерного політичного богослов'я; навчити актуалізувати питання політичного богослов'я в українському та глобальному контекстах; навчити оперувати поняттями класичного політичного богослов'я і постмодерного політичного богослов'я; сформувати бачення сучасного стану політичного богослов'я в Україні та перспектив його розвитку.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців

Для усіх спеціальностей. ВИБІРКОВА ЧАСТИНА . ВВ2 Вибір дисциплін з переліку
ВВ2.01. ОК поглибленої підготовки за спеціальністю

III. Програмні результати навчання

- знати основні концепти класичного політичного богослов'я і постмодерного політичного богослов'я;
- аналізувати загальні питання політичного богослов'я в контексті сучасних трансформацій;
- розуміння особливості сприйняття та розуміння найбільш репрезентативних підходів у дослідження політичного богослов'я.
- застосовувати на практиці найбільш репрезентативні підходи у дослідженні політичного богослов'я.

**IV. Короткий зміст
вибіркової дисципліни**

Змістовий модуль 1.Класична політичне богослов'я

Тема 1.Політична теологія Старого і Нового завітів у рецепції сучасного богослов'я.

Тема 2.Ідеї Карда Шмітта у рецепції богословів та філософів початку ХХІ століття.

Тема 3.Християнський реалізм Рейнгольда Нібура як ліберальний проєкт політичної теології. Теологія визволення та теології надії.

Змістовий модуль 1.Політичне богослов'я часів постмодерну

Тема 8.Політичне богослов'я перед викликами постмодерну і постмодернізму.

Тема 9.Політичне богослов'я радикальної ортодоксії.

Тема 10.Політичне богослов'я у його конфесійних різновидах.

**V. Назва кафедри та
викладацький склад, який буде
забезпечувати викладання
дисципліни**

Кафедра богослов'я та релігієзнавства, Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики (гуманітарний корпус, кабінет 3-7,) +38(044)486-05-99

Чорноморець Юрій Павлович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри yu.p.chornomorets@udu.edu.ua

**VI. Обсяг навчального
навантаження та терміни
викладання дисципліни**

На вивчення дисципліни відводиться 180 годин (6 кредити ЄКТС), з яких денна форма навчання: лекційних – 14 год., семінарських – 14 год., самостійної роботи – 152 год.

**VII. Політика вибіркової
дисципліни**

Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова.

**VIII. Основні інформаційні
джерела для вивчення
дисципліни**

Storkey A. Jesus and Politics /Storkey Alan. – Grand Rapids, Michigan, 2005.

Wright N.T. The New Testament and the People of God / N.T. Wright. – Minneapolis: Fortress Press, 1992.

Walter Brueggemann. The Prophetic Imagination. Fortress Press, 2001.

Carl Schmitt. Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty. George D. Schwab, trans. (MIT Press, 1985 / University of Chicago Press; University of Chicago edition, 2004.

Moltmann J. Ethics of Hope / Moltmann, Jurgen. - Minneapolis: Fortress Press, 2012.

Денисенко А. Теологія визволення: ідеї, критика, перспективи / Анатолій Денисенко. - К.: Дух і Літера, 2019.

Bonhoffer D. Ethics / Dietrich Bonhoffer. - N.Y.: Collier Books, 1966.

Niebuhr R. The Children of Light and the Children of Darkness: a Vindication of Democracy and a Critique of Its Traditional Defense / Niebuhr, Reinhold. - Chicago: University of Chicago Press, 2011.

Niebuhr R. The Nature and Destiny of Man: A Christian interpretation / Niebuhr, Reinhold. - Louisville: KY John Knox Press, 1996.

Cavanaugh W. Theopolitical Imagination: Discovering the Liturgy as a Political Act in an Age of Global Consumerism / William Cavanaugh. - New York: T&T Clark, 2002.

Phillips E. Political Theology: A Guide for the Perplexed / Phillips Elizabeth. - Bloomsbury Publishing, 2012.

Rasmusson A. The Church as Polis: From Political Theology to Theological Politics as Exemplified by Jürgen Moltmann and Stanley Hauerwas / Rasmusson Arne. - University of Notre Dame Press. 1995.

Чорноморець Ю. Яким буде християнське соціальне вчення в XXI столітті? // risu.org.ua. 17 листопада 2017. https://risu.org.ua/ua/index/studios/studies_of_religions/45261/

Radical orthodoxy. A new theology. Ed. by John Milbank, Catherine Pickstock and Graham Ward. London: Routledge, 1999.

Hauerwas S. A Peaceable Kingdom: A Primer In Christian Ethics. – Notre Dame: University of Notre Dame Press, 1983.

Hauerwas S. The Community of Character: Toward a Constructive Christian Social Ethic. – Notre Dame: University Notre Dame Press, 1981.

За життя світу: На шляху до соціального етосу Православної Церкви // РІСУ (https://risu.ua/za-zhittya-svitu-na-shlyahu-do-socialno-etosu-pravoslavnoji-cerkvi_n103522), 2020.

Milbank J. Theology and social theory. Beyond secular reason /Milbank John. - Oxford: Blackwell, 1993.

Таціун Р. І. Миротворчий потенціал сучасної протестантської теології в Україні. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук за спеціальністю 09.00.14 – богослов'я. – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова Міністерства освіти і науки України. – Київ, 2021. (https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/39695/Tatsiun_dis.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Секісов В. Ю. Політична теологія Стенлі Гауерваса: критичний аналіз. – Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук за спеціальністю 09.00.14 – богослов'я. – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова Міністерства освіти і науки України, Київ, 2021. (https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/39677/Sekisov_dis.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Кирило (Говорун). Українська публічна теологія. Київ: Відкритий Православний Університет Святої Софії Премудрості, Дух і Літера 2017.

Kalaitzidis P. Orthodoxy and Political Theology /Pantelis Kalaitzidis. - World Council of Churches, 2012.

Christianity, Democracy, and the Shadow of Constantine / Eds. George E. Demacopoulos, Aristotle Papanikolaou. – Fordham University Press, 2016.

Papanikolaou A. The Mystical as Political: Democracy and Non-Radical Orthodoxy/ Aristotle Papanikolaou. – Notre Dame, IN: Notre Dame University Press, 2012.

Hart D. The Hidden and the Manifest: Essays in Theology and Metaphysics/ David Bentley Hart. - Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company, 2017. – 368 p.

IX. Система оцінювання

Поточний контроль: оцінювання на семінарських заняттях та практичних заняттях, виконання індивідуальних занять.
Підсумковий контроль: залік за результатами поточного контролю.